

Minden analógia sántít

VISSZHANG - LXII. évfolyam, 48. szám, 2018. november 30.

De nem kell, hogy kifejezetten hamis legyen. Aradi Emil olvasói levele ([A lényeg marad](#), *ÉS*, 2018/47., nov. 23.) a mostani állapotok jellemzéséhez a múltból merít analógiákat, és ezek sorában említi Fekete Jánost, az MNB egykori alelnökét, mondván, hogy „*a magas közvetítői jutalék garantált, miközben a közvetítőnek semmiféle kockázatot nem kell vállalnia. Ilyen kedvező üzleti környezetben garázdálkodott Fekete János, a 70-es évek MNB elnökhelyettese*”.

Ez a mondat szakmailag hibás, emberileg pedig méltánytalanul dehonesztáló Fekete Jánosra nézve.

Először a tévedés: a 70-es években, sőt a 60-as években, és a 80-as évek legnagyobb részében is, amikor Fekete az MNB devizaműveleteit – köztük a hitelfelvételeket – irányította, nem volt semmi olyan, amit mai vagy bármilyen értelemben „üzleti környezetnek” lehetne nevezni. Az MNB jegybankként saját nevében vette fel a külföldi hiteleket, amelyeket aztán a devizamonopólium törvényes letéteményeseként önnön céljaira fordított (külső adósságszolgálat, devizatartalékok menedzselése), illetve az állam és a gazdaság többi szereplője (vállalatok, magánszemélyek) rendelkezésére bocsátott (állami kiadások, import, kiutazások). Értelemszerűen az MNB ezért a tevékenységéért nem kapott semmilyen jutalékot, és természetesen üzleti kockázatot sem vállalt, ha csak politikait nem (a külföldi eladósodás ódiuma akkor és különösen azután értelemszerűen az erre a tevékenységre kijelölt és azt egyébként meglehetősen önállósággal végző MNB-t és vezetőit terhelte leginkább).

Fekete tevékenységének értékelését a szakma nagyjából egészében elvégezte. Én azok közé tartozom, akik szerint Feketének hosszú pályafutása során nagy érdemei és nagy hibái voltak; az előbbiek többnyire a hetvenes évekre, illetve a nyolcvanas évek elejére estek, az utóbbiak a nyolcvanas évek hátralévő részére. Vérmérséklet dolga ezeknek a hibáknak a minősítése (hiba, tévedés, bűn), de akár szigorúan, akár kevésbé szigorúan értékeljük őt, egyet senki nem állított/állíthatott róla: hogy a saját zsebére dolgozott volna, netán vagyont gyűjtött volna az MNB egyik vezetőjeként.

Röviden, a mostani viszonyok jogos bírálatahoz nincs szükség Fekete besározására.

(A szerző 1973–89 között az MNB devizaterületének munkatársa)